

آبونه شرائطی

داخلی، خارجی هریر ایچون
سنه لکی (۲۵۰)، آلتی آیلنی
(۱۳۰) غره شدور.

[نسخه سی ۵ غروش،
سنه لکی ۵۲ نسخه در،]

اداره خانه

باب عالی بجاده سنده دائره مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر

مسلك، موافق آثار مع الممنونیه
قبول اولنور، درج ایدلهین
یازیلر اعاده اولونماز.

الکلیت

دینی، فلسفی، علمی، ادبی هفته لق مجموعه اسلامیه در

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عا کف

صاحب و مدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد: ۳۷۵

۱۷ محرم ۱۳۳۷

پنجشنبه

۲۴ تشرین اول ۱۳۳۴

جلد ۱۵

روسیه مسلمانلری و بولشه و یقزلر

تمایله حقاری اولدینی ایچون مختاریت دعواسنده اصرار ایدن روسیه مسلمانلرینک بر قسمی مقصدلرینه نائل اولش بولونسه لرده ، اکثریسی غیر معین بر وضعینده قالمشلدور . بونلرک مقصدلرینه نائل اوله ماملرینسک سبیلرینی آریان ذاتلر درلو درلو فکزلر اورتایه قویورلر . فقط بو ذوات روسیه نیک بشیمدیکی حالندن ، انقلابک طرز دوامندن اساسلی صورتده خبردار اولماق لری جهتله بو خصوصده بویوک خطالره دوشمکدن قورتولامیورلر .

روسیه نیک « یفعل مایشاء و یحکم مایرید » قوتنه مالک اولان بولشه و یقز فرقه سی کرک روسلرک ، کرک روسیه ده یاشایان دیگر ملتلرک مقدراتی کندی حسی نظریه لرینه قربان ایتدیکی شو ائناد ؛ هیچ بر منطق و قنونه ، هیچ بر جماعتک قاعده و زایلرینه رعایت ایتکمزین بشریت اساسلرینه مخالف حرکت ایتدیکی بر زمانده ؛ سنه لرحه اسارت آلتنده قالان ملتلرک ، مختاریته نائلیت ایچون چالیشان اقوام مختلفه نیک سوسیالیزم اساسلرینه توفیقاً کوستردکلری ملی حرکتلره قارشی چار حکومتندن میلیون درجه شدتلی مخالفتده بولوندینی حالده ، بعض مطبوعات روسیه اسلاملرینه بولشه و یقزلره برابر چالیشمق توصیه سنده بولونیورلر .

اوت ، آمریقادا اولان بر غزته جینک آفریقا چوللری اقوامی آره سنده جریان ایدن احواله واقف اولسی ممکن اولاییلیر سنده ، له نین و تروتسکی اقتدیلردن باشقه ایچ یوزی هیچ کیمسه یه معلوم اولمیان کلیشی کوزل بر فرقه ایله اسلاملرک مناسبت و علاقہ سی حقنده طوغری بر فکر بسله سی امکان خارجنده در ، ظننده ییم .

بولشه و یقزلرک طرز سیاستلری ، اصول اداره لری ، خط حرکتلری اهالی یه قارشی اولان معاملهلری حقنده معلومات و یرمک ایچون بر « آنسیقلوبه دی » اولقی لازم کلیر . شو قدرکه یک ای و یک فنا اولان جهتاری غایت قیصه بر صورتده تعریف و تصویر اولنه بیایر .

بالشه و یقزلرک اساسلری فنا دکل : بوتون جهانک محکوم اقوامنه مسعود حیات وعدنده بولونیورلر . بالخاصه ظالم ملتلر بویوندور غنده ایکله یین ، ازیلن شرق ملتلرینه جنتلر وعدد ایدیورلر . انسان اولنلرک پروغراملرینی اوقود قجه جهانی فلا کتدن ، غدرو ظلمدن خلاص ایدمک چاره لرک بولونمش اولدینی قناعتی حاصل ایدر .

فقط اجرا آتہ کلنجه تمامیه بونلرک عکسنی کورورز . پروغراملرنده نه وارسه عمللری تمامیه اونلرک عکسیدر . مثلاً : « ملتلره مختاریت و یرمکیز » دییه یمین ایدن موسیو له نین ، رأی عامله کندی مقدراتلرینی حل ایدن اوقراینسا ، فنلاندیا ، قریم ، تورکستان ، توزک ، تانار . . . کی اقوامه قارشی وحشیلرک یامسادینی بر طرزده دهشتلی محسا بهلر اعلان ایتدی . نه ، منسوب اولدقلری ملتلرک مختاریتی مەکورده سنه چالیشان عمله ، عسکر و فقرای کاسه یه

اونده ، موضوع و غایهلری متحد اولقله برابر ، او مخالف ادالر ، متنوع اسلوبلر بولنه ماز ایدی .

بر حقیقت وارکه بر چوق کسه لر اوندن یا غافل بولنیورلر ، یا خود تافل ایدیورلردر :

قرآن برا کنده بر صورتده ، یکریمی بو قدر سنه ظرفنده نازل اولدی . هربری کندیته خاص بر سبب تحتنده نازل اولمش اولان آیاتیهودی ، خرسیتیان ، مشرک بالجمله ارباب ادیانک عوام و خواص کافه افرادی مخاطب اولیوردی . قرآنک دعوتنه نصل حکیم بر حبر ، ناسک بر راهب ، بر کور خطیب ، سخن ساز بر شاعر مخاطب اولیورسه جاهل بر کوله ، بر دوه چوبانی کی طبقات عوامده عینیه اونلرک ظاهر خطابی اولیوردی . بوندن دولایدرکه حکمت سبحانیه بنی محترم محمد بن عبدالله (صام) ک حکمت ، موعظه حسنه ایله ، ارباب بحث و مناظره نیک خصملرینه قارشی طوطدقلری طرق مجادله نیک کوزک واک مؤثری اولان بر طرز جدال ایله خاق دینه دعوت و ارشاد مسلکی طوطه سنه لزوم کوستردی . دعوت محمدیه بواوچ رکن ارشاد اوزرنده قائم و پایدار بولنقه در . او رسول کریمک کرک قومه ، کرک اطرافلرنده بولنان امتلره خطاب خصوصنده رعایت ایتدیکی اسلوبلرک قیمت و ماهیتلری اولچلمک لازمه بواک طوغری واک صاعلام میزائلرله اولچلمه لیدر . ذاتاً قرآن کریمک مخاطبک حاله کوره سوز سوبله مکدن عبارت اولان بلاغت خصوصنده بر نمونه اعجاز اولمه نیک سر و حکمتی ده بونقطه ده تجلی ایدر . شو قدر وارکه قبلری خسته اولانلر بوجهتی نظر اعتبارده آلمازلرده : « قرآنک اسلوبلری آره سنده کی بو مخالف ندر ، ایتلر نه یه تکرر ایدوب طورییور ، حقیقه الله طرفندن ایندیرلمش ایسه ایتلرنده قوه اقناعیه ضعف و شدت اعتباریه نهدن بویله مهم بر تفاوت عرض ایدیور ؟ » دییوب طورورلر . اولنلرک بویولده اداره لسان ایتمه لرینک سائق آیات وارده نیک کافه سی تک بره یزان ایله وزن ایتک ایسته مه لیدر . غافلر اوندن که بر بطریقه خطاب ایدیه جک سوز بر کشیشه توجیه ایدیه جک سوزک عینی اوله ماز ؛ عقول و ادراکات بشرک درجات و مراتبی ، مختلف سبیلر دولایسیله ، متفاوت بولنقدن قورتیه ماز .

رسالتاب صلی الله علیه وسلم اقدم بر کون ، کندیته « الله نرهم در ؟ » سؤالی ایراد ایدیلن زنجی بر قادینک : « کوکده ! » جوابی ایشیتمش ؛ جناب حق مکان احاطه ایدمه یه جکی درکار ایکن ، « های های ، تام مسلمان اولمش . » برور شددر . شهیدی بوسوزینه قارشی اوقادینه ، « خایر اولیه دکل ، جناب حق ، نه ماده در ، نه عرضدر ، امکنه وازمان ایله محدود اوله ماز ، ظنون و اوهام کنه ذاتی احاطه ایدمه مز ، بونکله برابر او ، هر یرده بزمه برابردر ، هم اول هم آخر ؛ هم ظاهر هم باطندر . . . دنیلسه ، سالم بر فکر ، نافذ بر نظر ، صائب بر رأی ایچون بر آیینه سرائرنا اولان بو حقیقتلر اوکا سوبیلنسه - مطلق سوبیلینی صرع علی ، یا خود چالقی ، یا خود سوبلدیکسک فرقنده اولمیان بر مجنون ظن ایدردی .

عبدالعزیز چاوش

اسلامی لہنہ چالیشدقاری بالفعل مجربدر . کچن سنہ انتخاب ایدیلن مجلس مؤسسان اعضا لریک یوزده یتشی اونلر ایدی . آئیدہده بوفر قہ ایله توحید مساعی ایتک ، مناسبتمیزی تقویہ ایتک بزم ایچون اک موافق برطرز حرکتدر . چونکہ اونلرک اسکی پروگراملریک برنجی مادہلری ملتہرہ یرلی مختاریتہر تأمین ایتک اولدینی کی ، چفتجیلرک وکوجوک اراضی صاحبیلریک حیاتیلری مظهر تکامل و اصلاح ایتکده اساس شعارلریدر . بونلر ذیلہ-ئی-وولا = اراضی وحریت ، ایراعی آئیدہ چالیشیورلر .

روسہ اسلاملریک قسم اعظمی نرہده اولسہ مختاریت دعواسندہ اصرار ایدن اراضی صاحبیلری چفتجیلردر . بالشہ ویتلرک سقوطندن سوکرہ ، دؤر استبداد اعادہ اولونمازسہ ، ادارہ حکومتک مذکور فرقیہ کچہ جکنہ قائم . شو حالہ بو حقایق نظر دقتہ آلمایوبده بوکون کیم کوجلی و قوتلی ایسہ مقدراتمیزی اوکا باغلامق سیاسی چوجوقلقدردر .

ایشته مسلمانلرک یایدینی بویوک خطالرک اساسی بودر : تدریجی ومنتظم شکلدہ وجود بولمش صاغلام مفکورہ یہ صاحب اولماقلرندن ، اولہ مادقلرندن طولای بوکون کیم کوجلی ، نفوذلی ایسہ ہر شیدن زیادہ اوکا اہمیت ویرمشلردر . بوجہتلہ عفو ایدلمز خطالرہ دوشمشلر ، شایان تأسف فلاکتلرہ دوچار اولمشلردر . شیمدی بو خطالری اصلاح ایتک ، ملتک اک صاغلام وجدی تشبثاتہ محتاجدرہ مفکورہ اولورسہ ثباتلی و صاغلام اولمی ؛ سوکرہده اوکا ایریشیمک ایچون فوق العادہ برعزم بولمیلدر . یوقسہ ہیچ اولمامسی دہا اییدر . بوکون بو فرقیہ ، یارین او بفرقیہ ایله مناسبتمہ بولونمق دود قوشی اولمقدن باشقہ برشی دکلدردر . ملتک ثبات و عزملری اونلرک حیاتیہ درجہ استعدادلریک آیینہ انعکاسیدر .

مسلمانلر ہر حالہ مختاریتلیرینہ ایریشہ جکلردر . مادام کہ اونلرہ ملی حس واردر ، مادام کہ او حس کیتدکچہ مدنی برشکلہ کچور ، مادام کہ اسلاملر بوتون اوروپا ایمپریالیست بورژوازیسی ایچون بازار مالی اولدقارینی لایقہلہ آکلامشیلردر ، مادام کہ اونلرک بوتون عنعنات ملیہ و حیات آتیہلری محفوظدر ؛ او حالہ بز اسلام دہ موقرات مجاہدینی دہ بوتون موجودیتیزی مختاریت یولندہ دہ موقراتیک و سوسیالیزم اساسلرینہ حصر ایدہ جکر . جہانہد یرلشمسی محتمل اولان صلح و مسالمت معاہدہلری ایمپریالیست بورژوا پارہ قریلہ تحریر ایدیلہ جک ایسہده ، اساس مادہلرک قومدن فعلہ چیقمسسی بوتون جہان محکوم اہالیسنک واوروپا سوسیالیستلریک اللری ایله اولہ جقدر . جہانہ سوسیالیزم یرلشسہ ضایع ایدہ جک ہیچ برشیمز اولماز . فقط استحصال ایدہ جک منافعہز چوق اولور .

بنسآ علیہ یاشاسون محکوم شرق ملتلیک برلشمسی ! یاشاسون اونلرہ یاردم الی ویرہ جک اوروپا سوسیالیستلری ! یاشاسون

مرحت ایتدی ؛ نہدہ سوسیالیزم اساسی اوزرہ تشکیل ایدیلن دہ موقراتیک ملی مؤسسہلرہ رعایت کوستردی . ہپسنہ بی رحمانہ آتش آجیدی .

اک نہایہ بولشہ ویتلر ، ملی مختاریتہ نائل اولمق ایچون ملی حسلردن و مفکورہلردن واز کچمک لازم کلدیکنی ، بالشہ ویزمک ملیتلہ ہیچ برمناسبتی اولمادیغنی ، عمل ایله سرمایہ مبارزہ سندہ اوضہ اشان و او یولہدہ حرب ایدن بالشہ ویتلرک یکانہ مقصدلری ملیت فکرینک اساسسز برشی ، ملی حسلرک منطقسز بر حالہ اولدیغنی رسمی صورتدہ اعلان ایتدیلر ؛ عملہنک آشاغی طبقہ سندن باشقہ ہر ہانکی بر مؤسسہدن ظہور و نشر ایدیلان فکرلری عو ایدہ جکلرینی آچقدن آجیغہ جہانہ تبلیغ ایتدیلر .

سوسیالیزم اس اساسی اولان انتخابات اصولی لغو ، مطلوباتی تعطیل ، نشریاتی مصادرہ ، محررلری توقیف ، سوسیالیزم یولندہ سنہلردن بری چالیشان اختیار وکنج سوسیالیستلری اعدام ، صنایع نفیسہ یوردلری ، انجمن معارف مؤسسہلری کچی بویوک دارالعلوم وفتونلری عتک قبول ایدہ میہ جکی بر صورت وحشیانہدہ یوق ایتلری خصوصندہ بولشہ ویتلرک ارتکاب ایتدکلری مظالمی ، ابقاع ایتدکلری جنایاتی بی طرف بر قلملہ یازمق لازم کلیرسہ اونلری اک دوعرو و اک قیصہ بر تعریف اولمق اوزرہ ، مجنونلر ، دیبہ توصیف ایتک لازم کلہ جکنہ شہم یوقدر .

بولشہ ویتلر شیمدی یہ قدر تعقیب ایتکدہ اولدقارلی خط حرکتلرندن واز کچمہ یہ جک اولورلرسہ سوسیالیزم تاریخنہدہ اک قباحتلی صحیفہ بی اشغال ایدہ جکلردر . مع مافیہ سوسیالیزم ایله بالشہ ویزم آرمہ سندہ قیاس قبول ایتہ یہ جک درجہدہ تفاوت بولدیغنی دہ نظر دقتہ آلمیلدر . بالفرض ، سوسیالیزمک پیری مارقس بابا ، قیرندن قالموبدہ کلہ جک اولسہ بولشہ ویتلرک اونلرہ اعدام ایدہ جکلرندن فورق یورم .

اوروپا معناسیلہ یوزدہ درت ارباب سعی و عملہ مالک اولمایان ، اجتماعی طالبہ یکی بردورہ یہ کیرن ، مدنیتجہ فنی و علمی یکی بر حیات اکتساب الہینی ، جہان سیاستدہ ملی برکتلہ واحدہ حالندہ اقوام مسلمین جمیعی تشکیل ایتہ یہ اک برنجی مقصدلری صیرہ سنہ اداخل ایدن اسلاملری یوقاریدہ تصویر ایدلایکی وجہلہ ملیت مفکورہلریک دشمنی اولان ، یارین اولمازسہ او برکون سقوطلری محقق بولونان بولشہ ویتلرہ باغلامق فکرلری کرک بولشہ ویتلر حقندہ ، کرک عموم روسیہ حادثاتی ، ہرج و مرجی حقندہ عدم معلوماتدن نشأت ایدن بر غفلتدر .

بن ، عمومیتلہ محکوم اسلام ملتلیک ، بالخاصہ روسیہ مسلمانلریک بالکمز سوسیالیستلرہ برلکدہ چالیشمق شرطیلہ مختاریتہ ایریشہ جکلرینہ قائم . ذاتاً روسیہ اہالیسنک قسم اعظمک ممثلی اولان انقلابی سوسیالیست - سوسیال رہ وولوسیونزلر فرقیہ سیدر ، کہ بونلرک

مسامانلرك قبله كاهى و مركز دینلر بدره (۶) المانیاحكومتى عسكریه سی بتون بویرلری ضبط ایتمکله شرته تسلط ایتمک ایستدیکی کئی، پارس و پولونیایی ضبط ایتمکله ده غربی اوروپایی تسخیر ایتمک نیتند، ایدی . هرکس بیلدورکه بز بتون بوحرکائی منع ایتمک ایچون چنپاق قلعده ، قالد ، فلسطینه و عراقده حرب ایتمک وایدیورز، انکلیز دیموقراسیسی وضعیتک احوال عمومیه سندن خبرداردر . فقط تفصیلاته کلهجه وضعیت دهافضله قاریشیر . قرالیچه الیزابت زماننده بیقلمق اوزره بولندیفی ظن اولسان عثمانلی ایمراطورلانی حالا موجوددر . زیرا حرب عمومیدن اولکی خودکام اوروپا آتی طمعکار مدافعلسر و دوستلر ایله تأییدایدیوردی . عثمانلی ایمراطورلانی ایکی سبب طولانیسیله باقی قالمشدر : (۱) حرب عمومیدن اولکی اوروپا دول معظمه سنک سیاسیونی ، بربرینه قارشى بسلدکاری حسیات سائقه سیله و بوالکادن آریله حق پارچهلر رقیب برحکومتک نفوذ و سطوتی تزید ایدر قورقوسیه دنیانک الک فیضدار والک کوزل یرلرنده ترقیدن محروم غیر مدنی برحکومتک موجودیتی قبول ایدیورلردی . (۲) حکومت عثمانیه بین الدول رقابت مالیه واسطه سیله کندیفی بحق محافظه ایدیه یامکده در . نورکلر و نورکلر اولیلاندر :

حکومت عثمانیه ، صوک نصف عصرانساننده اوروپا آره سنده کی رقابتی تزید ایتمکله کندی موقعی ترصین ایستدیکی کئی، بعض ولایات اهاالسنه عائد ثروت طبعیه یی ترهین و یاخود بخش ایتمکله ده مالیونک نفوذندن مستفید اولمشدی ، بر طاقم متوسطلر واسطه سیله مالیوندن بعض غروپلر حکومت عثمانیه حسابنه سلاح وجیخانه صابنن آلمق مجبوریتند، قالیور، دیگر برقسم متوسطلرده بیوک دمیرو یوللرک امتیازیی استحصال ایدیوردی . بو صورتله امتیاز آلمده آره لرند مدهش رقابتلر جریان ایدیوردی . طبعی هر غروپ ، تعقیب ایستدیکی غایه موجنه حکومت عثمانیه نك جدی برمراقبه ، یاخود برنوع قوتنترول آلتنه آلتسنه مخالفت ایدر ایدی . زیرا کرک سرمایه دارلر ، کرک متوسطلر و امتیازات آویجیلری قطعی برصورتله بیلدورلردی که عثمانلی ایمراطورلانی برمراقبه آلتنه کوردیکی دقیقه دن اعتباراً منفعتلری مختل و زائل اوله جقدر ، ایشه بو صورتله ائتلاف حکومتلرینک تعقیب ایستدکاری سیاسته کوره مملکتک استمارینه ، وفاق اولیان و کندیلرینه برقاند تأمین ایتمه یی و فقط تورکیا و آلمانیا نك ، قاصد عسکریه سنه اوغون کان دمیرو یوللری انشا ایدیوردی . حرب انساننده تورکیانک حقیله قوللاندینی سلاخلر و قتیله سرمایه دارلرک تضییقه عثمانلی حکومتنه قبول ایستدیریش شیلدر .

مركزی شرق مسائلنک حریدن صوکره حلی مطلوب ایسه حربان اول مشترک شهیر ، رقابتلر ، طمعکارلقلر ، و کزلی منافسه لرده بولنان حکومتلر یکی برنقطه نظر ، یکی برسیاست تعقیب ایتمکله درلر . زیرا شیمدی به قدرسیاسیلرک و مالیونک تعقیب ایدیه کلدکاری سیاستله حکومت عثمانیه نك بقاسنی فصل تأمین و ترصین ایستدکاری کوردک .

اسلام ملتلرینک ده موقرات مجاهدینی ۱ ، دییه بوتون جهانیه باغیرمق بزم بوزجزددر . یاشاسون بزم اوزمزی ، بزم حیائمزی تصدیق ایدن حریتچیلر . . .

عطاءالله بهاءالدین

شرق قریبک استقبالی

شرق قریبده کی متعددسیاحات و تدقیقاتی سایه سنده مسائل شرقیه ده متخصص طانیلان انکلیز قاماره سی اعضاسندن قائم مقام سیر مارق سایقس ۱۸ و ۱۹ ایلول تاریخی ددیلی نیوزغزته سنه بالاده کی سرلوحه آلتند ایکی مقاله یازمشدر . مورخ و مؤلفلرک منصفلرندن معدود اولسنه رغماً بو محررک حقمزده بسلدیکی حسیاتی، برده ویلسونک وضع ایستدیکی پرنسپلرک انشای تطبیقنده بزه قارشى نه کئی ذهنیتله حرکت ایدیه جکئی کوستره رک خلقک انتباهی ، رجال حکومتک نظر دقتی جلب ایتمک ایچون اوایکی مقاله یی عیناً ترجمه ایدیورز :

«شرق قریب مسأله لرینک حلنه چالیدیه حق زمانلر بتون جهان وبالخاصه انکلیز دیموقراسیسی ایچون پک اوزاق دکلدز . مقاله مزده شرق قریبیدن بحث ایدرکن قدسی مرکز اعتبار ایدک سکز یوزمیل طولنده بر نصف قطره ترسیم اولنه حق دائره ایچنده کی یرلری قصد ایدیورز . بودائره ایچنده اوقدر مهم و مشکل مسأله لر واردر که حل اولند قجه جهانک دائمی صلح و مسالمتی تأسیس و تأمین اولونه ماز ، بن ، بومقاله لرده استقباله اختلافاته میدان ویره جک اسبابک ازاله سنه حصر همت ایدیه حکم . تاریخ نقطه نظرندن باقیلنجه بومنطقه عصرلردنبرو مد و جزر دائمی ایچنده کی شرقدن کلن غاراتک ساحه جریانییدی . بوغاراتک تولید ایستدیکی مادی و معنوی تأثیرات ، حرب عمومی باشلامه دن برحق زمان اول زائل اولمشدی . واقعا یکیدن مونغول سیلارنک جهانیه استیلاسی کوره جک ؛ یکیدن جهاد و دینی حریرلرک تکررینی مشاهده ایدیه جک دکلز . مع مافیه شاید بونلرک تولید ایستدیکی اسباب اختلاف حرب حاضرده ازاله ایدیه جک اولورسه استقباله یکیدن محارباته سبب اوله جفته شبهه ایتمه یلیدر .

عثمانی ایمراطورلانی :

انکلیز دیموقراسیسی تشکیل ایدن خلقمیزک بوحوالی حقنده عمومی و مهم بعض معلوماتی اولدیغی مشاهده ایدیورز . مثلاً هر انکلیز بیلدورکه : (۱) استانبولک سوق الحیش نقطه نظرندن فوق العاده براهمیتی وارددر . (۲) تورکیاده ارمیتلر و دیگر محکوم مللر عصرلردنبرو سوء معامله یه معروض قالمشلردی . (۳) عراق و الحزیره حوالینی ذخیره انباری در و حبوبات زراعتنه پک مساعددر ، سوش قنالی انکلیزه ایله هندستان آره سنده کی یول اوزرنده مهم راستاسیوندر . (۴) قدس هم خرسیتانلرک ، هم یهودیلرک معنوی و دینی مرکزیدر (۵) مکّه